

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๗๗๖

ที่ กษ ๐๔๐๔/จ ๗๓

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชี ปีงบประมาณ ๒๕๖๓

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐

ผู้อำนวยการกองกำกับ การสอบบัญชีสหกรณ์

ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร

ด้วยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ออกระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชี สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชีกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีการปรับปรุงเนื้อหาให้เป็นไปตามมาตรา ๑๖ (๓) และมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ส่งผลให้แนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชี ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ต้องมีการปรับปรุง ให้สอดคล้องกับระเบียบที่เปลี่ยนแปลงไป

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทาง ในการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และนโยบายกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จึงจัดทำแนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชี ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงขอแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ทราบและถือปฏิบัติ หากวิธีปฏิบัติอื่นใดที่ขัดหรือแย้งกับวิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้ในแนวทางการบริหารจัดการ งานสอบบัญชี ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางฯ นี้ ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่แจ้งเวียน แนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชี ปีงบประมาณ ๒๕๖๓

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ พร้อมทั้งแจ้งให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่ รับผิดชอบและให้ผู้สอบบัญชีในสังกัดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

(นายโอภาส ทองยงค์)

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

แนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชี ปีงบประมาณ ๒๕๖๓

แนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชี ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานการสอบบัญชี ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และนโยบายที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด จึงให้ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนี้

๑. เกณฑ์ในการจัดระดับผู้สอบบัญชี

ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ และผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร จัดระดับผู้สอบบัญชี โดยพิจารณาความรู้ ความสามารถ ความชำนาญงานของผู้สอบบัญชี ประสบการณ์ด้านงานสอบบัญชีหรือที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสอบบัญชี โดยแบ่งผู้สอบบัญชี เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับ ผู้สอบบัญชี	ตำแหน่ง	ระยะเวลา การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานสอบบัญชี *
ระดับ “ต้น”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	ไม่เกิน ๕ ปี
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน	ไม่เกิน ๑๕ ปี
ระดับ “กลาง”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	๕ ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน	๑๕ ปีขึ้นไป
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีอาวุโส	
ระดับ “สูง”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	๑๐ ปีขึ้นไป
	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการพิเศษ	
	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีเชี่ยวชาญ	

* ผู้ที่ได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สอบบัญชี จะต้องมีความประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านงานสอบบัญชี หรือเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสอบบัญชี ได้แก่ เคยปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชี ปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยผู้สอบบัญชี ปฏิบัติงานในกลุ่มกำกับมาตรฐานการบัญชีสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ ปฏิบัติงานกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ และปฏิบัติงานสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชีมาแล้ว นับระยะเวลารวมกัน ไม่น้อยกว่า ๔ ปี นับแต่วันที่บรรจุเป็นข้าราชการ

อนึ่ง ผู้สอบบัญชีที่ได้รับการประกาศผ่านการคัดเลือกบุคคลเพื่อให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น แม้ว่าจะยังไม่ผ่านการประเมินผลงานฯ ก็ให้ถือว่าได้ดำรงตำแหน่งที่ผ่านการคัดเลือกนั้นแล้วโดยอนุโลม

๒. การจัดระดับความยากในการสอบบัญชี

การจัดระดับความยากในการสอบบัญชี แบ่งเป็น ๔ ระดับ โดยให้พิจารณาจาก

(๑) องค์ประกอบปัจจัยในการวิเคราะห์ความยากในการสอบบัญชี ดังต่อไปนี้

ปัจจัย	องค์ประกอบปัจจัย	คะแนนปัจจัย
ขนาด	๑. ทุนดำเนินงาน ๒. รายได้ธุรกิจหลัก ๓. สมาชิก	เล็ก ๑ คะแนน ปานกลาง ๒ คะแนน ใหญ่ ๓ คะแนน ใหญ่มาก ๔ คะแนน ใหญ่พิเศษ ๕ คะแนน
ความซับซ้อน	๑. กิจกรรมทางการเงิน - การรับฝากเงิน - การให้กู้ ๒. กิจกรรมผลผลิตและบริการ - การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย - การรวบรวมผลผลิต - การให้บริการและการส่งเสริมการขาย ๓. กิจกรรมต้นทุนการผลิต - ต้นทุนการผลิต ๔. มีสาขา	น้อย ๑ คะแนน ปานกลาง ๒ คะแนน มาก ๓ คะแนน มากที่สุด ๔ คะแนน

(๒) เกณฑ์การจัดระดับความยากในการสอบบัญชี

ปัจจัยในการวิเคราะห์ความยากในการสอบบัญชี				ความยากในการสอบบัญชี (๑) + (๒)	
(๑) ขนาด		(๒) ความซับซ้อน		ช่วงคะแนนรวม	ระดับความยากในการสอบบัญชี
ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน		
ใหญ่พิเศษ	๕	มากที่สุด	๔	๙ - ๙	ยากมากที่สุด
ใหญ่มาก	๔	มาก	๓	๕ - ๖	ยากมาก
ใหญ่	๓	ปานกลาง	๒	๓ - ๔	ยากปานกลาง
ปานกลาง	๒	น้อย	๑	๑ - ๒	ยากน้อย
เล็ก	๑				

กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรจัดตั้งใหม่ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ และผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พิจารณาจัดระดับความยากในการสอบบัญชีตามความเหมาะสมก่อน จึงจะสามารถประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชีได้

ทั้งนี้ ก่อนการมอบหมายงานหรือการแต่งตั้งผู้สอบบัญชี หากหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชี
สหกรณ์ และผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พิจารณาแล้วเห็นว่าระดับความยาก
ในการสอบบัญชีที่ปรากฏในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT) ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง
ในปัจจุบัน ให้จัดทำหนังสือพร้อมชี้แจงเหตุผลในการพิจารณาการจัดระดับความยากในการสอบบัญชีใหม่
โดยแนบเหตุผลความจำเป็นพร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเป็นรายสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เสนอให้ผู้ว่าการ
สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ พิจารณาเปลี่ยนแปลง
ระดับความยากในการสอบบัญชีในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT)

๓. การประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และการจำแนก
สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๓.๑ การประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร สำนักงาน
ตรวจบัญชีสหกรณ์จะต้องประเมินความพร้อมของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ดังนี้

(๑) กรณีผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต้องบการเงิน ภายใน ๑๕๐ วัน นับแต่วันสิ้นปี
ทางบัญชีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

- เมื่อผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต้องบการเงิน และรายงานข้อมูลในระบบ
สารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร (Input form) เรียบร้อยแล้ว ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์
ประเมินความพร้อมของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT) ภายใน ๑๐ วันทำการ
นับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต้องบการเงิน

- มอบหมายงานสอบบัญชี และผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในระบบบริหารงานสอบบัญชี
(CAD_AUDIT)

(๒) กรณีผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต้องบการเงิน เกิน ๑๕๐ วัน นับแต่วันสิ้นปี
ทางบัญชีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๒.๑) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบ
งบการเงินแล้ว อยู่ระหว่างการตรวจสอบบัญชี

๑) ให้บันทึกเหตุผลที่ไม่สามารถแสดงความเห็นต้องบการเงินได้
ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่เกิน ๑๕๐ วัน

๒) ประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชีในระบบบริหารงาน
สอบบัญชี (CAD_AUDIT)

๓) ปฏิบัติงานสอบบัญชีและบันทึกผลการปฏิบัติงานในระบบอินทราเน็ต
ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(๒.๒) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่ส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบ
งบการเงิน

๑) ให้บันทึกเหตุผลที่ไม่สามารถแสดงความเห็นต้องบการเงินได้
ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่เกิน ๑๕๐ วัน

๒) ประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชีในระบบบริหารงาน
สอบบัญชี (CAD_AUDIT)

๓) พิจารณาการวางแผนปฏิบัติงาน โดย

- กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่สามารถจัดทำงานการเงินได้ ให้เข้าสู่กระบวนการทำงานของกลุ่มไม่พร้อมรับการตรวจสอบ โดยให้วางแผนเข้าตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีและเมื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรสามารถส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินได้ ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครมอบหมายงานสอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT) รวมทั้ง เสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีไปยังสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ แล้วจึงปฏิบัติงานสอบบัญชีและบันทึกผลการปฏิบัติงานในระบบอินทราเน็ตของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรสามารถส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินได้หลังประเมินความพร้อม ให้บันทึกวันที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงิน พร้อมทั้งมอบหมายงานสอบบัญชีให้ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT) แล้วจึงปฏิบัติงานสอบบัญชีและบันทึกผลการปฏิบัติงานในระบบอินทราเน็ตของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยไม่ต้องวางแผนการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี

๓.๒ การจำแนกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร การประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร จะจำแนกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ดังนี้

(๑) กลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบ

- สามารถจัดทำงานการเงินได้เอง เป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่พร้อมตามแบบประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชี และสามารถจัดทำงานการเงินได้เอง

- จัดทำงานการเงินโดยผู้อื่น เป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่พร้อมตามแบบประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชี แต่ไม่สามารถจัดทำงานการเงินได้เอง (จัดทำงานการเงินโดยผู้อื่น)

(๒) กลุ่มไม่พร้อมรับการตรวจสอบ เป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่อยู่นอกเหนือจากกลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบ กลุ่มจัดตั้งใหม่ กลุ่มอาจถูกสั่งเลิก กลุ่มต้องเลิกตามกฎหมาย และกลุ่มชำระบัญชี

(๓) กลุ่มจัดตั้งใหม่ เป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่จดทะเบียนตั้งใหม่ระหว่างปี หรือตั้งใหม่ในปีก่อน แต่ยังไม่ได้รับการวางระบบบัญชีและการควบคุมภายใน

(๔) กลุ่มอาจถูกสั่งเลิก แยกเป็น

- สหกรณ์ตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- ไม่เริ่มดำเนินกิจการภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่จดทะเบียน หรือหยุดดำเนินการติดต่อกันเป็นเวลา ๒ ปี นับแต่วันที่หยุดดำเนินการ

- ไม่ส่งสำเนารายงานประจำปีและงบการเงินประจำปีต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นเวลา ๓ ปี ติดต่อกัน

- ไม่อาจดำเนินกิจการให้เป็นผลดี หรือการดำเนินการของสหกรณ์ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ หรือประโยชน์ส่วนรวม

- กลุ่มเกษตรกรตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗
 - ไม่มีการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันรับใบทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร
 - ไม่เริ่มดำเนินกิจการภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่จดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร หรือหยุดดำเนินกิจการติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๒ ปี
 - ไม่ส่งสำเนาบัญชีต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร ๓ ปี ติดต่อกัน
 - การดำเนินการของกลุ่มเกษตรกรก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่กลุ่มเกษตรกร หรือไม่อาจดำเนินการให้เป็นผลดีต่อไปได้

(๕) กลุ่มต้องเลิกตามกฎหมาย

- สหกรณ์ตามมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - มีเหตุตามที่กำหนดในข้อบังคับ
 - มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า ๑๐ คน
 - ที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก
 - ล้มละลาย
 - นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิกตามมาตรา ๗๑

- กลุ่มเกษตรกรตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗
 - ตามที่กำหนดในข้อบังคับ
 - มีสมาชิกร้อยกว่า ๓๐ คน ติดต่อกันเกิน ๑๒๐ วัน
 - ที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก
 - ศาลพิพากษาให้ล้มละลาย
 - นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิกตามมาตรา ๓๓

(๖) กลุ่มชำระบัญชี เป็นสหกรณ์ตามมาตรา ๘๐ และมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกลุ่มเกษตรกรตามมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗

ทั้งนี้ ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ดำเนินการตามกิจกรรมภายหลังจากการจำแนกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ดังนี้

- กลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบ ที่สามารถจัดทำงบการเงินได้เอง ให้ผู้สอบบัญชีวางแผนการเข้าปฏิบัติงานสอบบัญชีระหว่างปี และประจำปีตามกระบวนการสอบบัญชี (ตามข้อ ๖ มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี)

- กลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบ ที่จัดทำงบการเงินโดยผู้อื่น และกลุ่มไม่พร้อมรับการตรวจสอบ

๑. ให้ผู้สอบบัญชีวางแผนเข้าตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี อย่างน้อย ๑ ครั้ง โดยให้กำหนดจำนวนครั้งในการเข้าตรวจแนะนำการจัดบัญชีตามความเหมาะสมกับสภาพความจำเป็นของแต่ละสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๒. รายงานผลการตรวจและนำการจัดทำบัญชีต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร ตามแบบรายงานผลการตรวจและนำการจัดทำบัญชี ภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันที่ปฏิบัติงานแล้วเสร็จ

๓. รายงานผลการติดตามการตรวจและนำการจัดทำบัญชีต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร ตามแบบรายงานผลการติดตามการตรวจและนำการจัดทำบัญชี

๔. กรณีพบข้อสังเกตให้สำเนารายงานผลการตรวจและนำการจัดทำบัญชี และรายงานผลการติดตามการตรวจและนำการจัดทำบัญชีให้สหกรณ์จังหวัดทราบ

๕. รายงานสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี พร้อมปัญหาอุปสรรคต่อผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์

ทั้งนี้ หากสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรกลุ่มไม่พร้อมรับการตรวจสอบ สามารถส่งงบการเงิน และรายละเอียดประกอบงบการเงินให้ตรวจสอบได้ ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร เสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีไปยังสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์

- **กลุ่มจัดตั้งใหม่**

๑. ให้ผู้สอบบัญชีชี้แจงเกี่ยวกับการเงินและการบัญชีต่อที่ประชุมคณะผู้จัดตั้ง

๒. ชี้แจงความสำคัญของการจัดทำบัญชีต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

๓. วางระบบบัญชีและการควบคุมภายใน

๔. รายงานผลการวางระบบบัญชีและการควบคุมภายในต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร

- **กลุ่มอาจถูกสั่งเลิก และกลุ่มต้องเลิกตามกฎหมาย**

๑. ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประสานสหกรณ์จังหวัด เพื่อยืนยันสถานะของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร กรณีนายทะเบียนสหกรณ์ไม่ดำเนินการสั่งเลิกติดต่อกันเป็นเวลา ๒ ปี ให้เสนอต่อคณะกรรมการแก้ไขปัญหาระดับจังหวัด (จกบ.) และเสนอผลการติดตามต่อผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๓

๒. กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงสถานะ ไม่เข้าเงื่อนไขกลุ่มอาจถูกสั่งเลิก/กลุ่มต้องเลิกตามกฎหมาย ให้พิจารณาเข้าและนำการจัดทำบัญชี หากสามารถจัดส่งงบการเงินให้ตรวจสอบได้ ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร มอบหมายงานสอบบัญชี และผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT) รวมทั้ง เสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีไปยังสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ แล้วจึงปฏิบัติงานสอบบัญชี และบันทึกผลการปฏิบัติงานในระบบอินทราเน็ตของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- **กลุ่มชำระบัญชี**

๑. ตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงิน ณ วันที่เลิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๒. ตรวจสอบและรับรองรายงานการชำระบัญชีและรายการย่อของบัญชีที่ชำระ

๓. รายงานผลการตรวจสอบสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ชำระบัญชี

๔. การมอบหมายงานสอบบัญชีและการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๔.๑ การมอบหมายงานสอบบัญชี

ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ และผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร พิจารณามอบหมายงานสอบบัญชีสำหรับสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่พร้อมรับการตรวจสอบบัญชี ให้ผู้สอบบัญชีอย่างเหมาะสมตามระดับผู้สอบบัญชีและระดับความยากในการสอบบัญชี เสนอผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ และผู้อำนวยการกองกำกับ การสอบบัญชีสหกรณ์พิจารณา ก่อนแต่งตั้งผู้สอบบัญชี โดยมีการหมุนเวียนไม่ให้เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเดิมติดต่อกันเกิน ๓ ปี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด ดังนี้

ระดับ ผู้สอบบัญชี	ตำแหน่ง	ระดับความยากในการสอบบัญชี ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
ระดับ “ต้น”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	ยากน้อย , ยากปานกลาง
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน	
ระดับ “กลาง”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	ยากน้อย , ยากปานกลาง , ยากมาก
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน	
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีอาวุโส	
ระดับ “สูง”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	ทุกระดับความยาก
	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการพิเศษ	
	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีเชี่ยวชาญ	

๔.๒ การแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ และกองกำกับ การสอบบัญชีสหกรณ์ปฏิบัติ ดังนี้

๔.๒.๑ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐

(๑) พิจารณาความเหมาะสมในการมอบหมายงานสอบบัญชีของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่รับผิดชอบ ก่อนพิจารณาแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๒) ให้แต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ตามรอบปีบัญชีหลังจากผู้สอบบัญชีได้แสดงความเห็นต่อการเงินเรียบร้อยแล้วโดยเร็ว แต่ไม่เกิน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่อการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๔.๒.๒ กองกำกับ การสอบบัญชีสหกรณ์

(๑) พิจารณาความเหมาะสมในการมอบหมายงานสอบบัญชีของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร ก่อนพิจารณาเสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๒) ให้เสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ต่อรองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรตามรอบปีบัญชีหลังจากผู้สอบบัญชีได้แสดงความเห็นต่อการเงินเรียบร้อยแล้วโดยเร็ว แต่ไม่เกิน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่อการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

ทั้งนี้ กรณีที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์มีผู้สอบบัญชีแต่ละระดับในจำนวนที่ไม่สอดคล้องกับจำนวนสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในแต่ละระดับความยากในการสอบบัญชี หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใดที่ทำให้ไม่สามารถมอบหมายงานสอบบัญชีได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครใช้ดุลยพินิจมอบหมายงานให้เหมาะสมตามเหตุจำเป็น โดยให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ ทบทวนการพิจารณาแต่งตั้งและผู้อำนวยความสะดวกกำกับกับการสอบบัญชีสหกรณ์ทบทวนการพิจารณาเสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้เป็นไปอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงได้ตามจำเป็น

อนึ่ง สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สามารถจัดให้มีการประชุมผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี เพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบร่วมกันในการมอบหมายงานสอบบัญชีสำหรับผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีทั้งหมดในสำนักงาน และแจ้งให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือกองกำกับกับการสอบบัญชีสหกรณ์ทราบ

๕. มาตรฐานเวลาการปฏิบัติงานสอบบัญชี

มาตรฐานเวลาการปฏิบัติงานสอบบัญชี ให้นับเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ผู้สอบบัญชีเริ่มเข้าปฏิบัติงานสอบบัญชีวันแรก จนถึงวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน โดยให้นับเฉพาะวันที่ปฏิบัติงานจริงเท่านั้น ซึ่งให้นับรวมจำนวนวันที่ผู้สอบบัญชีใช้ในการวางแผนงานสอบบัญชี และการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระหว่างปี เป็นวันปฏิบัติงานตามมาตรฐานเวลาการปฏิบัติงานสอบบัญชีด้วย ดังนี้

ระดับความยากในการสอบบัญชี	มาตรฐานเวลาการปฏิบัติงานสอบบัญชี (วัน)
ยากมากที่สุด	๔๕
ยากมาก	๓๐
ยากปานกลาง	๒๐
ยากน้อย	๑๐

กรณีที่ผู้สอบบัญชีมีความจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสอบบัญชีเกินกว่ามาตรฐานเวลาที่กำหนดโดยมีเหตุผลอันสมควร เช่น กรณีสหกรณ์มีการทุจริต การดำเนินธุรกิจที่มีความซับซ้อนเป็นพิเศษ สหกรณ์มีการดำเนินธุรกิจใหม่ในปีบัญชีปัจจุบัน หรือสหกรณ์ตั้งใหม่มีความยากในการสอบบัญชีมาก ผู้สอบบัญชีสามารถขอขยายระยะเวลาในการปฏิบัติงานสอบบัญชีได้ โดยเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือผู้อำนวยการกำกับกับการสอบบัญชีสหกรณ์ ผ่านหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครพิจารณาตามที่เห็นสมควร

๖. มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี

๖.๑ การวางแผนงานสอบบัญชี

ให้ผู้สอบบัญชีวางแผนงานสอบบัญชีสำหรับแต่ละสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เป็นกลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบที่จัดทางการเงินได้เอง ให้เป็นไปตามขั้นตอนการวางแผนงานสอบบัญชีที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด ซึ่งประกอบด้วย

- (๑) ประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี
- (๒) แผนการสอบบัญชีโดยรวม
- (๓) แนวการสอบบัญชี

กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เป็นกลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบที่จัดทางการเงินได้เอง ซึ่งผู้สอบบัญชีใช้ระบบกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP ให้ปฏิบัติ ดังนี้

- (๑) ให้ประเมินความเสี่ยงในระบบประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี (TeamRisk)
- (๒) เลือกผลการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี (TeamRisk) ที่ผู้สอบบัญชีจะตรวจสอบ นำเข้าในกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP

(๓) วางแผนการสอบบัญชีโดยรวม และนำเข้าแผนการสอบบัญชีโดยรวม รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องไว้ใน PA ๑ : การวางแผนการสอบบัญชี

(๔) ทบทวน และปรับปรุงวัตถุประสงค์การตรวจสอบ วิธีการตรวจสอบ การกำหนดช่วงเวลา การเลือกตัวอย่าง และผู้ปฏิบัติงานในกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP

ทั้งนี้ ผู้สอบบัญชีต้องเสนอแผนงานสอบบัญชีต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร เพื่อสอบทานให้แล้วเสร็จก่อนเข้าปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระหว่างปี

สำหรับสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรกลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบที่ไม่สามารถจัดทางการเงินได้เอง แต่จัดทางการเงินโดยผู้อื่น ไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนการวางแผนงานสอบบัญชี แต่ให้เข้าตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีแทนการเข้าตรวจสอบบัญชีระหว่างปี และเมื่อสหกรณ์ส่งงบการเงินให้ตรวจสอบ จึงประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี วางแผนการสอบบัญชีโดยรวม กำหนดแนวการสอบบัญชี และเข้าตรวจสอบบัญชีประจำปี

กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรกลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบที่ไม่สามารถจัดทางการเงินได้เอง แต่จัดทางการเงินโดยผู้อื่น ซึ่งผู้สอบบัญชีใช้ระบบกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP ให้เข้าตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีแทนการเข้าตรวจสอบบัญชีระหว่างปี และเมื่อสหกรณ์ส่งงบการเงินให้ตรวจสอบ จึงประเมินความเสี่ยงในระบบประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี (TeamRisk) วางแผนการสอบบัญชีในระบบกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP และเข้าตรวจสอบบัญชีประจำปี ทั้งนี้ ให้ผู้สอบบัญช้นำเข้าเอกสารการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีไว้ใน PA ๑ : การวางแผนการสอบบัญชี

๖.๒ การตรวจสอบบัญชีระหว่างปี

(๑) ให้ผู้สอบบัญชีวางแผนงานเข้าปฏิบัติการตรวจสอบบัญชีระหว่างปี อย่างน้อย ๑ ครั้ง และเข้าตรวจสอบบัญชีระหว่างปีครั้งแรกก่อนวันสิ้นปีทางบัญชีไม่น้อยกว่า ๔ เดือน

(๒) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีปัญหาการทุจริต หรือมีข้อบกพร่องซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สั่งให้สหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่อง ให้ผู้สอบบัญชีวางแผนเข้าตรวจสอบบัญชีระหว่างปีทุกไตรมาส เพื่อแก้ไขปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์

(๓) กรณีผู้สอบบัญชีตรวจพบข้อสังเกตในการตรวจสอบบัญชีระหว่างปี ให้จัดทำหนังสือแจ้งข้อสังเกตที่พบจากการตรวจสอบบัญชี โดยให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครเป็นผู้ลงนามส่งให้ประธานกรรมการสหกรณ์และรองนายทะเบียนสหกรณ์ในพื้นที่ที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรตั้งอยู่พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ พร้อมทั้ง ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์บันทึกข้อสังเกตผ่านระบบ Intranet ทุกครั้งด้วย

๖.๓ การตรวจสอบบัญชีประจำปี

เมื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรส่งงบการเงินให้ตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีต้องสอบทานเบื้องต้นว่าเอกสารที่ได้รับประกอบด้วย งบการเงิน และรายละเอียดประกอบงบการเงินครบถ้วน มีความสัมพันธ์กัน พร้อมรับการตรวจสอบบัญชีประจำปี

(๑) ให้ผู้สอบบัญชีทำหนังสือแจ้งกำหนดเวลาเข้าตรวจสอบให้สหกรณ์ทราบ

(๒) ให้ผู้สอบบัญชีเสนอรายงานการสอบบัญชี งบการเงิน และกระดาดำทำการ ต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร เพื่อสอบทานก่อนที่ผู้สอบบัญชีจะแสดงความเห็นต่องบการเงิน

(๓) กรณีผู้สอบบัญชีตรวจพบข้อสังเกตที่สหกรณ์ต้องปรับปรุงรายการบัญชี ให้ผู้สอบบัญชีเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อชี้แจงข้อสังเกตเกี่ยวกับรายการบัญชีที่ต้องปรับปรุงพร้อมเสนอแนวทางแก้ไขแก่คณะกรรมการดำเนินการ และให้จัดทำหนังสือแจ้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงบัญชี แจ้งให้ประธานกรรมการสหกรณ์และรองนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อพิจารณาก่อนเข้าประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

(๔) กรณีผู้สอบบัญชีตรวจพบข้อสังเกตในการตรวจสอบบัญชีประจำปี ให้จัดทำหนังสือแจ้งข้อสังเกตที่พบจากการตรวจสอบบัญชี โดยให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ลงนามส่งให้ประธานกรรมการสหกรณ์ และรองนายทะเบียนสหกรณ์ในพื้นที่ที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรตั้งอยู่พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ พร้อมทั้ง ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์บันทึกข้อสังเกตผ่านระบบ Intranet ทุกครั้งด้วย

๖.๔ การรายงานการสอบบัญชี

(๑) รายงานการสอบบัญชีระหว่างปี

ให้รายงานผลการตรวจสอบบัญชีระหว่างปีภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันที่เสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน กรณีสหกรณ์เสนอต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ผ่านหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร และกรณีกลุ่มเกษตรกรเสนอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ผ่านหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร

(๒) รายงานการสอบบัญชีประจำปี

(๒.๑) กรณีสหกรณ์ ให้ผู้สอบบัญชีเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีต่อสมาชิกสหกรณ์ และเสนอรายงานผลการตรวจสอบบัญชีต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตามรูปแบบและรายการที่กำหนดท้ายระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒.๒) กรณีกลุ่มเกษตรกร ให้ผู้สอบบัญชีเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีต่อสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเสนอรายงานผลการตรวจสอบบัญชีต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ตามรูปแบบและรายการที่กำหนดท้ายระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชีกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๒

ทั้งนี้ รายงานของผู้สอบบัญชีกำหนดให้มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับสหกรณ์
ทุกประเภทและกลุ่มเกษตรกร **ยกเว้นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่มีทุนดำเนินงานต่ำกว่า ๕ ล้านบาท**
ผู้สอบบัญชีจะพิจารณาเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีหรือไม่ก็ได้

กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ ๕ ล้านบาท ที่กำหนดให้มีวรรคเรื่อง
สำคัญในการตรวจสอบ ซึ่งผู้สอบบัญชีพิจารณาว่าไม่มีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบให้ระบุข้อความภายใต้
วรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ดังนี้

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คือ เรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดตามดุลยพินิจของผู้ประกอบ
วิชาชีพของข้าพเจ้าในการตรวจสอบงบการเงินสำหรับงวดปัจจุบัน ข้าพเจ้าพิจารณาว่าไม่มีเรื่องสำคัญ
ในการตรวจสอบที่ต้องสื่อสารในรายงานของข้าพเจ้า

และให้ปรับข้อความในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน ดังนี้

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของข้าพเจ้า.....

ข้าพเจ้าได้สื่อสารกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เกี่ยวกับขอบเขตและช่วงเวลา
ของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ รวมถึงข้อบกพร่อง
ที่มีนัยสำคัญ (ถ้ามี) ในระบบการควบคุมภายในซึ่งข้าพเจ้าได้พบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

จากเรื่องทั้งหลายที่สื่อสารกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ข้าพเจ้าพิจารณาเรื่องต่าง ๆ
ที่มีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินในงวดปัจจุบันเพื่อกำหนดเป็น “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ”
ซึ่งถ้ามี ข้าพเจ้าจะอธิบายเรื่องเหล่านี้ไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชี เว้นแต่กฎหมายหรือข้อบังคับ
ห้ามไม่ให้เปิดเผยเรื่องดังกล่าวต่อสาธารณะหรือในสถานการณ์ที่ยากที่จะเกิดขึ้น ข้าพเจ้าพิจารณาว่า
ไม่ควรสื่อสารเรื่องดังกล่าวในรายงานของข้าพเจ้า เพราะการกระทำดังกล่าว สามารถคาดการณ์
ได้อย่างสมเหตุสมผลว่าจะมีผลกระทบในทางลบมากกว่าผลประโยชน์ที่ผู้มีส่วนได้เสียสาธารณะ
จะได้จากการสื่อสารดังกล่าว

(๒.๓) ให้ผู้สอบบัญชีจัดส่งรายงานของผู้สอบบัญชี รายงานผลการตรวจสอบบัญชี
และงบการเงิน ต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตามระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้

- สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่มีระดับความยากในการสอบบัญชี “มากที่สุด”
และ “มาก” ให้จัดส่งภายใน ๑๕ วันทำการ นับแต่วันที่แสดงความเห็นต่องบการเงิน

- สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่มีระดับความยากในการสอบบัญชี
“ปานกลาง” และ “น้อย” ให้จัดส่งภายใน ๑๐ วันทำการ นับแต่วันที่แสดงความเห็นต่องบการเงิน

อนึ่ง กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ผู้สอบบัญชีใช้ระบบกระดาษทำการ อิเล็กทรอนิกส์ : EWP ให้ผู้สอบบัญชีส่งแฟ้มกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร สอบทานงานเป็นลำดับสุดท้าย และปิดแฟ้มกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP ภายใน ๑๐ วันทำการ นับแต่วันที่หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครสอบทานงานแล้วเสร็จ

(๒.๔) ให้ผู้สอบบัญชีจัดส่งรายงานของผู้สอบบัญชี รายงานผลการตรวจสอบบัญชี และงบการเงิน ให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อนำเสนอไว้ในรายงานประจำปีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๓) การรายงานผลการปฏิบัติงานสอบบัญชีผ่านระบบ Intranet

(๓.๑) ให้ผู้สอบบัญชีจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ภายหลังจากที่หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สอบทานร่างรายงานของผู้สอบบัญชีแล้วเสร็จ แต่ไม่เกินวันที่ ผู้สอบบัญชี แสดงความเห็นต้องงบการเงิน

(๓.๒) ให้ผู้สอบบัญชีรายงานข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร (Input form) ภายใน ๕ วันทำการ นับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต้องงบการเงิน

๗. การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี

๗.๑ ผู้สอบบัญชี

ควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีที่ได้รับมอบหมายทุกชิ้นงาน โดยสอบทานงานของตนเอง และผู้ช่วยผู้สอบบัญชี ว่าได้ปฏิบัติงานสอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชีและตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

๗.๒ หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ และผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร

สอบทานงานของผู้สอบบัญชีทุกชิ้นงาน ตั้งแต่การวางแผนงานสอบบัญชี การปฏิบัติงานสอบบัญชี และการรายงานการสอบบัญชีระหว่างปีและประจำปีให้แล้วเสร็จก่อนที่ผู้สอบบัญชีจะแสดงความเห็นต้องงบการเงิน รวมทั้งแจ้งผลการสอบทานงานให้ผู้สอบบัญชีทราบ

๗.๓ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐

(๑) กำกับดูแลการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่ตรวจสอบบัญชี โดยผู้สอบบัญชีภาครัฐในพื้นที่รับผิดชอบ

(๒) ควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีทุกกระบวนการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาครัฐ โดยควบคุมคุณภาพผลงานของผู้สอบบัญชีที่จัดทำกระดาษทำการด้วยมือ (Manual) อย่างน้อย ๑ ชิ้นงาน และชิ้นงานที่ผู้สอบบัญชีจัดทำกระดาษทำการด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ : EWP อย่างน้อย ๑ ชิ้นงาน

(๓) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีเรื่องร้องเรียน เป็นข่าว หรือมีเหตุอื่นอันจำเป็นอื่นใด ให้ควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรแห่งนั้นด้วย

๗.๔ กองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์

(๑) กำกับดูแลการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่ตรวจสอบบัญชี โดยผู้สอบบัญชีภาครัฐในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

(๒) ควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีทุกกระบวนการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาครัฐ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยควบคุมคุณภาพผลงานของผู้สอบบัญชีที่จัดทำกระดาษทำการด้วยมือ (Manual) อย่างน้อย ๑ ชิ้นงาน และชิ้นงานที่ผู้สอบบัญชีจัดทำกระดาษทำการด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ : EWP อย่างน้อย ๑ ชิ้นงาน

- (๓) ควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชน อย่างน้อยรายละเอียด ๑ ชิ้นงาน
- (๔) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีเรื่องร้องเรียน เป็นข่าว หรือมีเหตุอื่นอันจำเป็นอื่นใด ให้ควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรแห่งนั้นด้วย

๗.๕ สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี

- (๑) ติดตามการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ และกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์
- (๒) สรุปผลการติดตามการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี พร้อมให้ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชีต่อผู้บริหารกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โทร.

ที่ กษ / วันที่

เรื่อง รายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี สหกรณ์ จำกัด

เรียน หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

ตามที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....ได้มอบหมายให้ข้าพเจ้า
ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์.....จำกัด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....ซึ่งข้าพเจ้าได้ดำเนินการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีเสร็จเรียบร้อยแล้ว
เมื่อวันที่.....ถึงวันที่.....จึงขอรายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

รายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
สหกรณ์.....จำกัด
จังหวัด.....
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

เสนอ หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

ตามที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....ได้มอบหมายให้ข้าพเจ้า
ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์.....จำกัด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....นั้น ข้าพเจ้าได้ตรวจแนะนำ ครั้งที่.....เมื่อวันที่.....
ถึงวันที่.....รวม.....วัน ณ.....จึงขอรายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี ดังนี้

๑. เรื่องที่ตรวจแนะนำ

- เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....
ตำแหน่ง.....โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....
- สมุดบัญชีขึ้นต้น ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....
- สมุดบัญชีขึ้นปลาย ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....
- บัญชีย่อยและทะเบียน ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....
- งบทดลอง ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....
- งบการเงิน ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....
ตำแหน่ง.....โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....
- อื่นๆ ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....

๒. เรื่องที่สอบถาม

- ๒.๑
๒.๒

(ลงชื่อ).....
(.....)
ตำแหน่ง.....

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โทร.

ที่ กษ / วันที่

เรื่อง รายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี สหกรณ์.....จำกัด

เรียน หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

ตามที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....ได้มอบหมายให้.....
ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์.....จำกัด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....และมอบหมายให้ข้าพเจ้าดำเนินการติดตามผลการตรวจแนะนำ
การจัดทำบัญชี ซึ่งข้าพเจ้าได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการบูรณาการทำงานร่วมกัน ข้าพเจ้าเห็นควรส่งสำเนารายงานผลการติดตาม
การตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี สหกรณ์.....จำกัด ให้สหกรณ์จังหวัด.....ทราบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรดลงนามในหนังสือถึงสหกรณ์จังหวัด
.....ที่แนบมาพร้อมนี้

.....
(.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โทร.

ที่ กษ / วันที่

เรื่อง ขอส่งสำเนารายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี

เรียน สหกรณ์จังหวัด.....

ด้วยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....ได้ดำเนินการตรวจแนะนำ
การจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์.....จำกัด สำหรับปี
สิ้นสุดวันที่.....โดยได้ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี ครั้งที่.....เมื่อวันที่.....ถึงวันที่
.....รวม.....วัน ณ.....และได้ดำเนินการติดตามผลการตรวจแนะนำ
การจัดทำบัญชีไปแล้ว เมื่อวันที่.....

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการบูรณาการ
ทำงานร่วมกันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดียิ่งขึ้น จึงขอส่งสำเนารายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
ของสหกรณ์.....จำกัด (เอกสารแนบ) เพื่อให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัด.....
ช่วยติดตามและผลักดันให้สหกรณ์สามารถจัดทำบัญชีได้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

.....
(.....)

หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนข้อความได้ตามความเหมาะสม

รายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
 สหกรณ์.....จำกัด
 จังหวัด.....
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

เสนอ หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

ตามที่หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....ได้มอบหมายให้ข้าพเจ้า
 ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์.....จำกัด
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....ซึ่งข้าพเจ้าได้ตรวจแนะนำ ครั้งที่.....ไปแล้ว เมื่อวันที่.....
 ถึงวันที่.....รวม.....วัน ณ.....และข้าพเจ้าได้ดำเนินการติดตามผลการตรวจแนะนำ
 การจัดทำบัญชี ในวันที่.....จึงขอรายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี ดังนี้

ผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี

- เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี.....
- สมุดบัญชีขึ้นต้น.....
- สมุดบัญชีขึ้นปลาย.....
- บัญชีย่อยและทะเบียน.....
- งบทดลอง.....
- งบการเงิน.....
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน.....
- อื่นๆ.....

จากผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีข้างต้น ข้าพเจ้าประเมินว่าสหกรณ์
จำกัด * จะสามารถจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุด
 วันที่.....ให้ตรวจสอบได้ หรือ ** จะไม่สามารถจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบ
 งบการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....ให้ตรวจสอบได้ และยังคงได้รับการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
 เกี่ยวกับ.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....